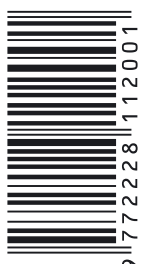

MINU ESIMENE KUNTIKOGU

NR 2 (2)
AUGUST 2011

Maarit Murka.

ISSN 2228-1126

9 772228 112001

MINU ESIMENE KUNSTIKOGU

Jaak Visnap

KADRI ALESMAA JA JAAK VISNAP

„Minu esimene kunstikogu” on ajaleheformaadis kunstikogu, mis sisaldab reproduksioone kaasaegsest Eesti kunstist. Siin tutvustatakse kunsti, mis on loodud iseseisva Eesti Vabariigi ajal, ja kunstnikke, kes pole veel jõudnud viiekümnenenda eluaastani.

Meil on missioon viia vaataja kokku kunstnikuga. Paljudel lugejatel on kodudes seintel eeldatavasti pildid, aga kunstikogumine tähendab midagi enam – see tähendab huvi ja teadmisi kunstit ja kunstnikest. Kutsun lugejaid suhestuma tänase kunstiga, see on investering tulevikku. Ma tõesti arvan, et inimesed peaksid ostma koju ja kontorisse

kaasaegset kunsti.

Kunst ja kultuur on ka riigi visiitkaart. Igal arenenud riigil on lisaks majanduspoliitikale jm ka kultuuripoliitika – kunsti ja kultuuri kaudu sõlmitakse riikidevahelisi sõprus-suhteid ja arendatakse koostööd nii majanduses kui ka kultuuris.

„Brändid” kunstis ei sünni iseenesest. Lisaks kunstniku andekusele ja ambitsioonidele on vaja toetavat taustsüsteemi. On raske ette kujutada 21. sajandi tippportlasi, muusikuid, näitlejaid jõudmas oma eesmärkidele üksinda, omaenda tahtejõu ja inertsi. Eestis elab ja tegutseb aga suur hulk andekaid kunstnikke, kellel on

raske pääseda suurtesse (sh rahvusvahelistesse) kunstimängudesse, kuna kunstnik on reeglina üksi oma loominguga ja brändib ennast ise. Miks? Kas tõesti peame end nii väikeseks ja tühiseks rahvaks, kellel puudub kunstialane väljund ja loovus?

Kutsume üles edumeelseid ja ideelisi inimesi ja ettevõtteid panustama tänasesse Eesti kunsti. ■

Minu soovitus on, et koguge „Minu Esimene Kunstikogu” mappidesse. Kogumismapid saavad lähiajal müügile hästi varustatud raamatupoodidesse.

Kallis kunstisõber, erksa vaimuga inimene, kes sa selle lehe kätte võtad ja sellega tutvud, loodan, et saad siit korraliku doosi värskendavalt mõjuvat Eesti kunsti vahelduseks argipäeva.

Kui see leht sind kasvõi mingil väikesel määral kunstile lähemale toob, asju selgitab, silmapiiri avardab ja sa tunned, et tahaksid tulevikuski kuulda ja näha, mis toimub ning millised tuuled puhuvad Eesti rikkalikul, kuid vähetuntud kunstimaastikul, siis tea, et su abi on igati oodatud, sest seda lehte nappide vahendite eest välja anda on ikka paras kunst.

MTÜ Eesti Litograafiakeskuse pangakonto nr:

771000710962 LHV pank

Jaak Visnap

SAATEKS MAARIT MURKA MAALIDELE

Heie Treier

Maarit Murka jõuline väljatulek kunstnikuna toimus koos kursusekaaslase Tõnis Saadojaga 2003. aastal, kui nad eksponeerisid veel tudengitena Vaal galeriis näitust „Eesti poiss. Eesti tüdruk”. Need olid fotorealistlikud maalid, mis põhinesid suvalistest möödakäijatest tehtud küllalt suvalistel fotodel. Tõnis maalis fotode põhjal anonüümseid tüdrukuid ning Maarit anonüümseid poisse. Võib-olla manifesteeris näitus taaskord vajadust elimineerida maalikunstist „käe- ja hingesoojus”, ainult et 21. sajandi algul jookseb veelahel mitte pallasliku (prantsuse) hingestatud versus ameerikaliku popiliku maailmanägemise vahelt nii nagu 1960ndatel, vaid pigem maaliliku staatilise ja filmiliku dünaamilise mõtlemise vahelt. Maalides anonüümseid noori või vaadates neid maale, püüad mõelda mitte esteetika-keskselt, vaid pigem narratiivselt – kes need tundmatud võiksid olla või mis nende elus parajasti toimuda. (Ehkki maalid ise pole ju üldse narratiivsed.)

Enamiku kaasaegselt töötavate kunstnike suhe ümbritsevasse maailma ja iseendasse on uurimuslik ning Maarit Murka pole siin erand. Uue põlvkonna maalijana töötab Maarit Murka siiski veidi teisiti kui tema paljud eelkäijad. Erinevus seisneb peamiselt iseendale mingite püstituste või takistuste või ülesannete väljamõtlemises ja nende lahendamises. Siin ei laiendata maalikunsti piire uute materjalide arvel, nagu on uuenduslikult

KOHTUMINE MAARIT MURKAGA TEMA ATELJEES 12. AUGUSTIL 2011. PILDIL (VASAKULT) JAAK VISNAP, MAARIT MURKA, HEIE TREIER JA KADRI ALESMAA.

teinud Tiina Tammetalu, „maalides” dokumentaalselt mulla abil mullapinda, vaid kasutusel on ikka needsamad vanad traditsioonilised maalija vahendid, lõuend ja värv. Võib-olla on tegemist ka noore kunstniku püüdega testida üliintensiivselt meediumit ja omaenda võimeid. Maalimine ei alga siin sageli motiivivalikust või visandist, vaid näiteks küsimusest: mis saab, kui ma maalin üht ja sama fotot kõigepealt fotorealistlikult nii nagu peab, siis purjus peaga, siis keelega, siis näppudega, siis pimedas jne. Nii valmis Maarit Murka 8-osaline autoportreeline seeria „0,43” (2009), mis kuulub praegu Soome kunstikogusse. Edaspidi on ta kasutanud seda ideed algupärase kunsti-pedagoogikas, õpetades kunsti

(konkreetsemalt maalimist) kui iseenda tajude ja meelte avardamise meetodit.

Avatus maailmale ja uurija vaim on Maarit Murkat viinud reisidel kõige äärmuslikumatesse mõeldavatesse paikadesse – ühelt poolt eri uskude pühapaikadesse ja teiselt poolt II maailmasõja aegsetesse koonduslaagritesse, kuhu on rajatud muuseumid. Mida tähendab kunagine kurjus praegu, 21. sajandi alguses, ja mida selle faktiga olevis peale hakata? Maarit Murkat on huvitanud reisidel pigem isiklik tunnetamine kui teaduslike raamatute läbitöötamine, eesmärgiks selle tunnetuse uurimistulemuste kasutamine maalides.

Puhtvisuaalselt läheneb Maarit Murka pildikeel filmile, tema pildid ei tundu

olevat iseseisvad üksused, vaid kujutletavad kaadrid pikemast narratiivist. Filmi „avastamine” kujutavas kunstis on lainetena kestnud juba alates 1980ndate algusest, mil USA kunstis algas postmodernismi ajaarvamine. Siis tegi läbilöögi Cindy Shermani lavastusfotode seeria „Untitled Film Stills” ja umbes samal ajal tõusis filmi uurimine teemaks ka kunstiteaduses. Praeguseks on eestigi kunstis mitmeid „filmifriike” nii foto- kui videokunstnike, samuti kunstiteadlaste hulgas, ent maalija Maarit Murka õpib tõenäoliselt ainsana filmi ka n-ö ametlikult, täiendades end Balti Filmi- ja Meediakooli magistrantuuris. On tugevalt alust arvata, et kunstnikul on edaspidi veel palju öelda. ■

FOTO: JAAK VISNAP

Mulle on öeldud, et vali kas elu või kunst.
Mina ütlen, et elu tuleb enne kui kunst.
Kui olen mina, siis on ka kunst!

Maarit Murka emapoolne suguvõsa on pärit Otepäält, kuid 1970ndatel koliti Saku. Maarit sündis 02.12.1981 Saku ja kasvaski seal koos poolvennaga. Ta õppis Saku koolis, ent läks 1997. aastal õppima Tallinna, Vanalinna Hariduskollegiumi, mille lõpetas 2000. aastal. Isa Mart on ehitaja, ema Svetlana õppis raamatupidamist ning on töötanud erinevates ametites. Vanaema (emaema) Helju oli samuti raamatupidaja ning tema on kunstnikku lapsepõlves tugevalt mõjutanud.

Kunstnik küsib endalt: „Miks ma sattusin kunsti juurde? Mitu korda puiklesin vastu, tahtsin reaalseid. Aga ma jõudsin ikkagi kunsti juurde. Kas ma pean midagi maailmale tagasi andma või arenema või...“

Maarit Murka käis kaks aastat Kunstiakadeemia ettevalmistuskursustel, kus põhiline õppejõud oli Aili Vahtrapuu, ning õppis siis 2000.–2004. aastal EKA-s maalimist. Teda enim mõjutanud õppejõud olid Kaido Ole, Laurentsus, Jaak Arro, Tiit Pääsuke, Jüri Palm, Jaan Elken, Urmas Muru, Sirje Runge, Kai Kaljo. 2004.–2006. aastal õppis ta Helsingi Kuvataideakatemias maali magistrantuuris ning 2009. aastal astus Balti Filmi- ja Meediakooli stsenaaristika magistrantuuri.

Praegu töötab Maarit Murka vabakutselise kunstnikuna Tallinnas, tema perekonna lähiringi kuuluvad elukaaslane ning taksikoer Uma (kes sündis samal päeval, kui olid vanaema matused). Nad on kolmeks palju reisinud, näiteks mitu korda Veneetsia biennaalile jm. Maaritil on abilisi, kes aitavad korraldada näituste logistikat jms. Ta usub, et kunstnikul oleks tänapäeval väga keeruline üksinda hakkama saada, nii vaimselt kui füüsiliselt, kui tahta olla täisprofessionaal. Rahvusvaheliselt esindab teda Korjaamo galerii Helsingis.

2010. aastal Tallinnas Vaala galeriis toimunud näitus „Hairpower“ reisis edasi Minskisse, Kiievisse, Helsingisse (Korjaamo galerii) ja Riiga (Galerii 21). Maarit Murka maalid on olnud eksponeeritud Viini, Berliini, Kopenhaageni, Vilniuse ja Helsingi kunstimessidel ning mitmetel rahvusvahelistel näitustel.

Mitmed Maariti maalid ripuvad Saku kooli seintel ning vene keele õpetaja Aide Vungo kasutab tema maale keele õpetamisel. ■

CV

HARIDUS:

2009–... Balti Filmi- ja Meediakool, MA
2004–2006 Helsingi Kuvataideakademia, maal MA
2000–2004 Eesti Kunstiakadeemia, maal BA
1997–2000 Vanalinna Hariduskollegium, kunstiharu

ISIKNÄITUSED:

2010 „Tume maa“ Hobusepea galerii, Tallinn, Eesti
2010 „Hairpower“ Gallery 21 Riia, Läti
2010 „Hairpower“ Korjaamo Gallery, Helsingi, Soome
2010 „Hairpower“ Bottega galerii, Kiiev, Ukraina
2010 „Hairpower“ Y galerii, Minsk, Valgevene
2010 „Hairpower“ Vaal galerii, Tallinn, Eesti
2009 „0.43“ ArtDepoo ja SooSoo galerii, Tallinn, Eesti
2009 „0.43“ Korjaamo galerii, Helsingi, Soome
2008 „I'm an Artist from Post-Soviet Country?“ Nobilis Space, Pariis, Prantsusmaa
2007 „ART+POLITICS=POWER“ ArtDepoo galerii, Tallinn, Eesti
2007 „STALKER“, Linnagalerii, Tallinn, Eesti
2007 „Fotofobia“ Patarei vangla, Tallinn, Eesti
2007 „The New Beginning“ Draakoni galerii, Tallinn, Eesti
2006 „Wake up!“ ArtDepoo galerii, Tallinn, Eesti
2005 „The Truth Is Out There“ Vaal galerii, Tallinn, Eesti
2003 „Eesti poiss. Eesti tüdruk.“ (koos Tõnis Saadojaga), Vaal galerii, Tallinn, Eesti

PREEMIAD:

2008 St-Peterburi I Balti biennaali preemia
2005 Vaal galerii kunstipreemia

TÖID KOGUDES:

Tartu Kunstiuuseum, erakogudes Eestis, Lätis, Soomes, Rootsis, Prantsusmaal, Ungaris, Itaalias, Venemaal ja Taanis

www.murka.ee

MIS ON KUNSTI MÕTE VÕI EESMÄRK?

Öeldakse, et see on luksuskaup, mida pole otsest eluks vaja. Aga kunst on väljatulemine oma mugavustsoonist. Eesmärk pole anda otsest vastuseid, aga kui näitusekõlastaja tuleb välja oma mugavustsoonist nii nagu kunstnik enne teda, hakkab näituse mõjul mõtlema millelegi, otsima minu poolt väljasõõdetud ärritajate mõjul uusi lahendusi, see võiks olla mu maalide mõte või eesmärk.

TRENNI TEGEMISEST KUNSTIS

Sa ei lähe võistlustele, kui sa pole trenni teinud. Sa ei saa ainult natukene sportida, sa pead kogu aeg selle „sees“ olema ja siis võib-olla nelja aasta pärast lähed olümpiale. Respekt on vane mate tegijate suhtes. Ma tunnen, et iga päevaga saan targemaks. Pead töötama!

POLIITIKAST JA SOTSIAALSUSEST

Ma ei tea poliitikast nii palju, et võiksin hakata lahmima. Isegi kui ma õrnalt kuhugi sotsiaalsusse/poliitilisesse satun või seda oma kunsti kaasan, siis on lähtekohaks minu enda isiklik kogemus või emotsioon, ma alati üritan rääkida läbi enda. Ma tunnen, et ma ei ole veel nii vana või tark, et ma võiksin öelda, kuidas asjad võiksid olla. Need on kõik natuke mängulised või (enese)iroonilised pildid.

ISEENDA MAALIDE MODELLIKS OLEMISEST

Miks ma ennast oma maalide modellina nii palju kasutan? Sellega on rõhutatud, et kui kunstnik on pildil ise, teeb see teema isiklikumaks, lähtunud on minu spetsiifilisest vaatenurgast.

VIIMANE MAAL ENNE VANAEMA SURMA 29.09.2007
ÕLI LÕUENDIL, 155x270 cm, 2007

IDEALIDEST (KUNSTIGALERIID)

Eesti on nii väike. Oleks vaja rahvusvahelist kunstimesseid ja näitustel käimise järjepidevust ja koostööd. Rahvusvahelised galeriidesseid on kunstigaleriide jaoks sama nagu kunstnike jaoks näitused, nad tutvustavad ennast seal kunstnike kaudu. Kui kunstnik saab tuntuks, saab ka galerii tuntuks. Eestis oleks vaja rohkem suhtlust, koostööd ja vastastikust usaldust, et kõik poleks nii kaitsepositsioonil. Samuti on oluline vastastikune viisakus. Berliin on mu lemmiklinn Euroopas. Vahet ei ole, kus sa elad või kus sa tööd teed. Muidugi on raske suhelda Eestist, sest sa pead kohal käima, mitte ainult meili teel suhtlema. Ma tahaks töestada, et kunsti saab teha ka Eestis elades. On küll raskem, siinsed süsteemid pole nii välja kujunenud jne, samas ei saa ka öelda, et siin on nii nõme ja laseme jalga. Ma pole mingi patrioot, samas on Eestis omad plussid. ■

KUNST MACHT FREI
ÕLI PLEKSIKLAAS, 130x180 cm, 2007

„Minu Esimese Kunstikogu“ 2. numbris kasutatud Maarit Murka tsitaadid pärinevad vestlusest kunstnikuga 12. ja 14. augustil 2011 kunstniku ateljees ja Pagaripoiste kohvikus.

FOTO KASUTAMISEST MAALIS

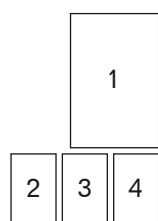
Mis teie arvate, kust läheb piir, et millal on fotorealism ja millal pole? Kas see, kui ma võtan foto kätte ja maalin selle järgi, mitte ei kasuta projektsiooniaparaati, on samuti fotorealism? Aga kui kasutada fotot osaliselt?

Minu jaoks ei ole fotorealistlikult maalitud maal enam „reaalne”. Minu jaoks tundub foto „tõesem”, aga maal ei ole enam „tõene”. Kuigi juba foto endaga saab juurde valetada ja moonutada. Kui ma üritan fotot üksühele maalida, siis ma käitun foto suhtes samamoodi nagu fotoaparaat käitub reaalsuse suhtes, s.t mina olen fotoaparaat ja kuidas ma näen fotot ja kuidas ma näen maali.

Fotot ja maali saab mõnes mõttes kõrvutada, aga samas ei saa ka. Kui ma vaatan iseendast tehtud fotot lollis poosis või alasti, siis fotot vaadata on mulle piinlik, aga kui ma vaatan selle foto järgi tehtud maali, siis ei ole enam piinlik, sest see pole enam mina, vaid mingi jutustus sellest, mida ma fotol nägin.

Ma ei aja juuksekarva lõhki, et kas on maalitud täpselt samas toonis või detailistmes kui fotol. Ma sageli üldistan väga palju, detaile. Ma ei maali näo poore nii nagu Ilmar Kruusamäe või Chuck Close, mind ei huvita liigne detailsus. Seega ma olen pigem hüperrealist.

Tehniliselt ma maalin enam-vähem samamoodi nagu vanasti freskot. Jupikaupa. Valmismaalitud osa on hiljem väga keeruline parandada. Niimoodi saab maalida väikeses ruumis – ei pea maali kaugelt vaatama. Ma maalin väga täpselt seda pilti, mis on mul ees. Õpilastel on niimoodi maalida sageli raske, sest peab pidevalt tervikut ette kujutama. ■

1
EESTI POISS I
ÕLI PÄPIL, 180x120 cm, 2003, ERAKOGU

2
EESTI POISS II
ÕLI PÄPIL, 180x120 cm, 2003, ERAKOGU

3
EESTI POISS III
ÕLI PÄPIL, 180x120 cm, 2003, ERAKOGU

4
EESTI POISS IV
ÕLI PÄPIL, 180x120 cm, 2003, ERAKOGU

NIMETU I
 ÖLI LÕUENDIL, 95x140 cm, 2001
 (koos Tõnis Saadojaga)

NIMETU II
 ÖLI LÕUENDIL, 95x140 cm, 2001
 (koos Tõnis Saadojaga)

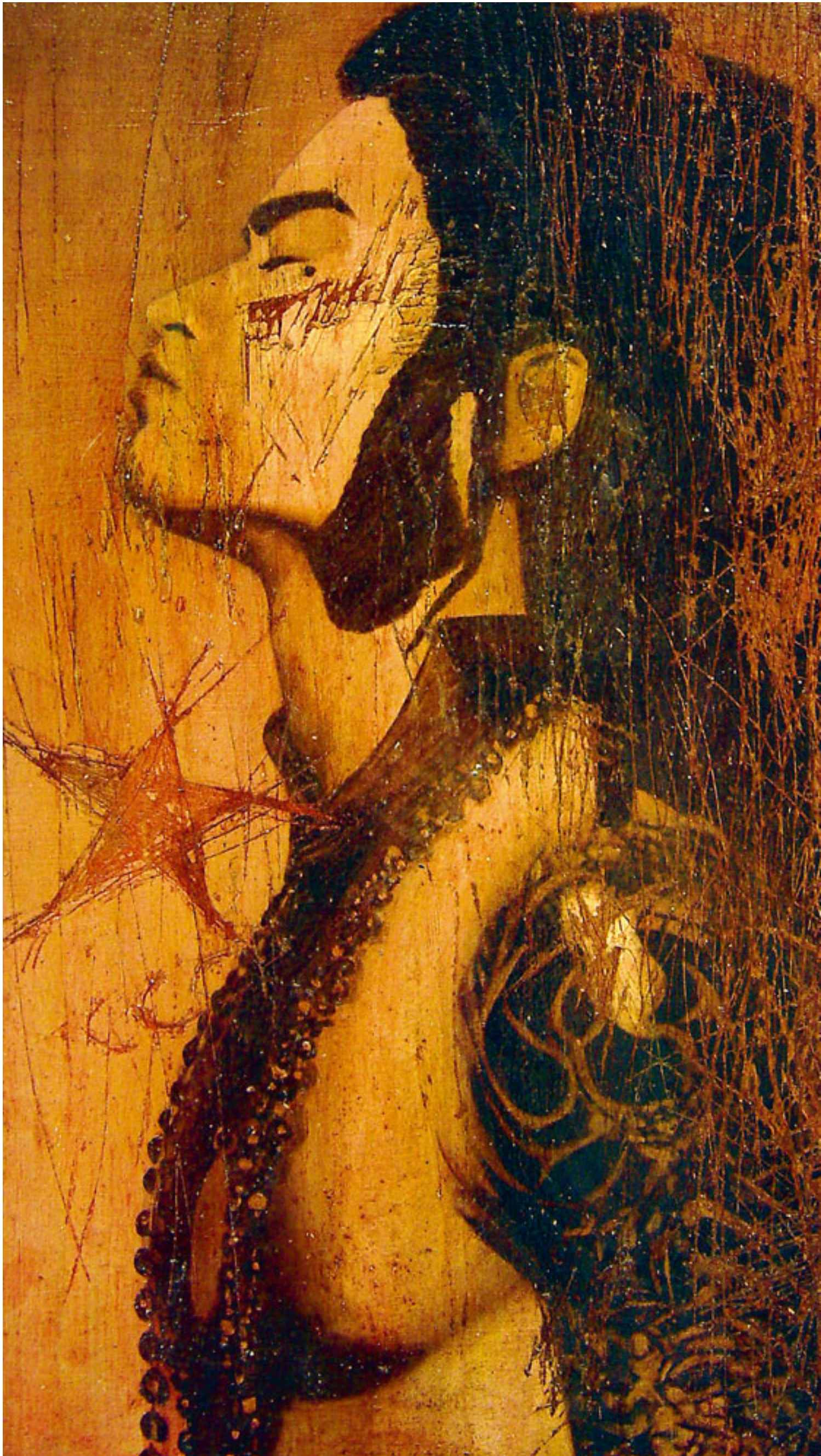

HELLE, KAS SINA ...?
 SÜSI PABERIL, 104x159 cm, 2003

EVELIN, KAS SINA ...?
 SÜSI PABERIL, 104x159 cm, 2003

INGRID, KAS SINA ...?
 SÜSI PABERIL, 159x104 cm, 2003

LENNY
ÕLI PAPIIL, 122x68 cm, 2001

MERIKE I
ÕLI LÕUENDIL, 165x290 cm, 2007, ERAKOGU

MERIKE II
ÕLI LÕUENDIL, 165x290 cm, 2007, ERAKOGU

KILL YOUR DARLINGS I
ÕLI LÕUENDIL, 142x270 cm, 2006, ERAKOGU

KILL YOUR DARLINGS III
ÕLI LÕUENDIL, 80x200 cm, 2006, ERAKOGU

„KILL YOUR DARLINGS I”

(Helsingi Kuvataideakatemia lõputöö, eksponeeritud Taidehallis)

Seda lauset mainiti Helsingis magistriseminaril korduvalt mingi analüüsi käigus, erinevate õppejõudude poolt. Ma olin selle lause endale üles sodinud. Arvatavasti tähendas see midagi niisugust, et lase lahti endale [näiliselt] olulised asjad, oma „kallikesed”, sa oled liiga ninapidi sees, sa ei suuda näha distantsilt. Aga mina hakkasin mõtlema, et miks inimesed üldse liiga palju üksteist ahistavad, andmata teineteisele vabadust. Pidin seda läbi provokatiivse žesti kuidagi väljendama. Ma tahaksin seeriat jätkata, „Kill Your Family”. Miks on nii, et sugulastega saab distantsil paremini läbi, üle pika aja on huvitav kokku saada.

[MAARIT MURKA]

KILL YOUR DARLINGS II
ÕLI LÕUENDIL, 140×240 cm, 2006, ERAKOGU

PEATA KUNSTNIK
ÕLI LÕUENDIL, 180×100 cm, 2008, ERAKOGU

NO-O-FFENCE I
ÕLI LÕUENDIL, 180×100 cm, 2006, ERAKOGU

NO-O-FFENCE II
ÕLI LÕUENDIL, 180×100 cm, 2006, ERAKOGU

PUTA
ÕLI LÕUENDIL, 100×160 cm, 2007, ERAKOGU

SECRET SEX
ÖLI LÕUENDIL, 200×200 cm, 2006,
TARTU KUNSTIMUSEUM

SECRET SH...T I
ÖLI LÕUENDIL, 155×270 cm, 2006, ERAKOGU

SECRET SH...T II
ÖLI LÕUENDIL, 155×270 cm, 2006

SECRET SHOOT
ÖLI LÕUENDIL, 155×270 cm, 2006, ERAKOGU

MÄRGISTATUD II
ÕLI LÕUENDIL, 120×150 cm, 2011

MÄRGISTATUD I
ÕLI LÕUENDIL, 120×150 cm, 2011

HAIRPOWER
KAADER VIDEOST, 2010

„HAIRPOWER”
(näitus Vaal galeriis 2010)

Meie peres on olnud traditsioon, et mina lõikan kõigil pereliikmetel juukseid. Kui ma emal juukseid lõikan, ta ütleb, et ära lõika nii lühikeseks, siis ta näeb noorem välja. Minust noorematega on jälle vastupidi – kellel on vastutusrikas töökoht, see ei saa olla blond, sest blonde ei võeta tõsiselt, tema tahab vanem välja näha. Juuksuri juures ei taha inimesed oma juukseid ära anda, sest kardetakse voodoo. Sõjaväes tähendab jälle juuste äralõikamine kontrolli kehtestamist inimese üle...

[MAARIT MURKA]

ISA
ÕLI LÕUENDIL, 70×100 cm, 2009, ERAKOGU

POEG
ÕLI LÕUENDIL, 70×100 cm, 2009, ERAKOGU

JA PÜHA VAIM
ÕLI LÕUENDIL, 70×100 cm, 2009, ERAKOGU

INTERVJUU KUNSTIKOGUJAGA

FOTO: KALLE KÄSEL

RAIN TAMM

Jaak Visnap: Miks ja mis alusel sa kogud kaasaegset kunsti?

Rain Tamm: Kõige lühem vastus on, et MEELDIB. Aga see ei ole pelgalt visuaalne meeldivus. Meeldimist või mittemeeldimist mõjutab lisaks teosel kujutatule ka see, mis selle töö „ümber“ on olnud, muu hulgas ka kunstniku muu looming, tema kaasaegsete tegemised, kaudselt kõik see, mis on või võib olla kunstniku mõjutanud. Ehk et esimesel kohal on emotsioonid, aga eks nad ole väga palju mõjutatud, peamiselt küll vist alateadvuse kaudu, ka ratsionaalsete faktide poolt. Selleks, et teos meeldiks, ei pea ta olema ilus, vastupidi, mul on palju töid, mida mu kolleegid ei soovi kontoriseintel kunagi näha. Isegi kui nad saavad aru, et neis piltides on „sisemine ilu“. Üheks oluliseks faktoriks, mis mind kaasaegse kunsti juures paelub, on võlu ja valu, mis seondub teadmatusega, mis neist, just noorematest kunstnikest edasi võib saada. Ilmselt kõnetab ka kaasaegne kunst mind rohkem, kui varasem. Võib-olla olen lihtsalt kaasaegne inimene ja pean veel natuke kasvama, et õppida vanemat kunsti kirglikumalt armastama.

Ma arvan, et on veel väga vara nimetada minu tegevust kunsti kogumiseks, sest viimane eeldaks minu arvates palju süstemaatilisemat lähenemist. Ehk jõuan ka kunagi kogumiseni, aga praegu võib pigem öelda, et mulle on aastate jooksul üht-teist kogunenud.

J. V.: Mis kriteerium on aluseks kunstniku valikule?

R. T.: Ma arvan, et pigem ikkagi algab töödast asi pihta. Ja kui need äratavad tähelepanu, siis üritan teada saada ka kunstniku ja muu kohta, mis teose ümber, nii palju kui võimalik. Mõnede nimede puhul siis huvi süveneb ja hakkab nende töid rohkem otsima. Muidugi on minu jaoks ka oluline, kuidas suhtuvad kunstnikku või tema konkreetsetesse töedesse teised kunstnikud ja ka galeristid. See tähendab, et ikka üritan uurida ja taustast rohkem teada.

Kunstnikega rääkides olen aru saanud, et kolleegide või ametivendade hulgas on ka haridusel oluline kaal ja nii olen ka ise hakanud seda olulisemaks pidama. See, kes viitsib ikka kuskil ka magistrikraadi ära teha, eriti kui väljaspool Eestit, lisab kindlust, et tegemist on püsiva ja pühendunud inimesega. Võib ju olla, et tegelikult oskad juba maalida, aga kui teed mingi kraadi otsa ja näed sellega ka vaeva, siis see tegelikult lisab väärtust tolle kunstniku töödele.

Mulle on huvi pakkunud ka see, et enne kui mingi idee kallal tööle hakatakse, et ei kukuks välja nii, nagu oleksid justkui kedagi kopeerinud, kuigi tegelikult ei ole.

J. V.: Kuidas suhtud kunstiturgu?

R. T.: Ühest küljest on müüdava kunsti valik suur, aga teisest küljest on see ülikitsas, ehk et kui lapata kunstiraamatuid ja katalooge ja miski hakkab

meeldima, siis ei ole nii, et saad kohe seda osta.

Selles mõttes on tegemist hästi vastuolulise turuga.

J. V.: Kuidas sa jõudsid Maarit Murka loominguni? Mäletad sa esimest kokkupuudet tema töödega?

R. T.: Mäletan küll! Otsin Vaalast oksjonijärgselt Maariti „No-o-fence I“. Ma olin varem suhteliselt süstemaatiliselt Eesti fotograafide töid ostnud ja sealt oli fotorealismliku maalikunsti meeldimahakamiseni lühike, kuid oluline samm. Nüüdseks on mul kogunenud viis Murka töid.

Mis mulle Maariti piltide puhul meeldib? Võib öelda, et fotorealism paneb kunstnikule mingil määral piirid, kui tahad foto järgi teha, siis vallatlemiseks ruumi ei jäägi. Aga Maariti puhul on minu jaoks sümboolne see, et ta teeb kõigepealt lavastusliku töö ära, nagu teeb üks lavastusliku fotoga tegelev kunstnik. Ja siis veel maalib selle lõuendile. Teos on sisuliselt enne juba foto peal olemas. See, et ta maalitakse, lisab veel väärtust juurde, kuigi suur osa väärtusest oli fotos juba olemas. Muidugi on ülioluline moment, et ka käsitöö pool peab olema väga hästi tehtud.

J. V.: Kas sa loed Sirpi?

R. T.: Sirpi loengi. Sirp ja Economist on ainukesed lehed, mis mulle postkasti tulevad.

Lisaks mõned ajakirjad.

J. V.: Kas sa teadsid enne midagi ajalehest „Minu Esimene Kunstikogu“?

R. T.: Kuna ma loen Sirpi, siis olin lugenud teie lehe esimest numbrit, mis jättis väga positiivse mulje. Teie kunstisõnumi levitamiseks sobib hästi ka Äripäev, kuna see muudab Äripäeva huvitavamaks.

J. V.: Milleks kunsti osta?

Panga- ja muudes kontorites käies on mind muigama pannud, et mõningate eranditega näed seal ikka ja jälle „korrektselt“ abstraktseid teoseid seintel. Ehk et juletakse kontorisse üles panna ainult seda, mis silma ei torka ja suur osa vaatajatest või tegelikult potentsiaalsetest vaatajatest ei pööragi neile eriti tähelepanu. Nad näevad, et oh, kunst, aga arusaamatu, ju siis on eriti hea kunst ja sinnapaika see jääbki. Samas olen kindel, et on loodud piisavalt palju sellist kunsti, mis sobiks suurepäraselt rohkem või vähem üldkasutatavate ruumide sisustamiseks, mis kõnetaks kaasaegset inimest kiiremini ja selgemalt. Olen kuulnud, et põhiliseks takistuseks on kartus, et võib-olla on see liiga julge ja ehk isegi provotseeriv. Ja siis valitakse madalaima valuläve tase.

J. V.: Kas ostjad peaksid ostma julgelt?

R. T.: Ma arvan, et peaks ostma julgemalt nii kontorisse kui ka koju. Kunst ei ole ju lihtsalt tapeet, see, et ta kellelegi midagi ütleb ja seejuures võib-olla ka riivab, käib kunsti juurde ja ei tohiks midagi öelda kontoriomaniku kohta. Jah, rohkem julgust! ■

MIKS MULLE MEELDIB KAASAEGNE EESTI KUNST?

Kõigepealt kunst kui selline üldse. See võib tunduda ettevõtjale üllatav, aga meiega samas ruumis ja ajas elavad ka sellised inimesed nagu kunstnikud. Nad söövad sama toitu, kannavad samu riideid, käivad samade valimiskastide juures. Ent ometi näevad nad sedasama maailma, mida me iga minut ja sekund koos jagame, sageli teistsuguse pilguga. See pilk mind huvitabki. Mind huvitab väga, kuidas on võimalik erineval moel tajuda kõike seda, mis pealtnäha tundub nii loogiline, elementaarne, et kellelgi ei tohiks justkui tekkida ühtegi üleliigset küsimust. Kunst ei karda küsida. Nagu ka kahelda või korraks pidurit tõmmata, pelgamata, et jääd rongist maha. See täiendav vaatenurk laiendab mu enda arusaamisi, rikastab elu kui sellist üldse. Ka siis kui pilt või tööde, mida meile maalitakse, on ebamugav, vahel lausa valusalt häiriv. Kindlasti ei ole tarvis kunsti koguda, aga seda võib teha, kui huvi sügavam. Aga ma soovitan soojalt kunstinäitusi ja -üritusi külastada. Ning kui esimesel korral saate kaasa vaid segased tunded, siis ärge lööge käega. Proovige veel. Väga heaks esimeseks sammuks on seesama MINU ESIMENE KUNSTIKOGU. ■

FOTO: ERAKOGU

ARMIN KOOMÄGI

KUNSTIKOGUJA SOOVITAB:

KUNSTIKOGUMIK „ARMASTUS 21. SAJANDIL“ EESTI KAASAEGSE GRAAFIKAGA MÜÜGIL EESTI LITOGRAAFIAKESKUSES

Trükitud Eesti Litograafikeskuses 2008. a, sisaldab 11 graafika originaaltõmmist, formaat 100×70 cm, hind €5000.

Lisainfo: litokeskus@gmail.com

Autorid:

Kadri Alesmaa, Peeter Allik, Toomas Altnurme, Merike Estna, Kadri Kangilaski, Laurentsius, Marko Mäetamm, Mall Nukke, Reiu Tüür, Jaak Visnap, Jasper Zoova

MAARIT MURKA JÄRGMISED NÄITUSED:

KOPENHAAGEN, 16.–18. september 2011

«ART COPENHAGEN» The Nordic Art Fair
Forum Copenhagen, Julius Thomsens Plads 1, 1925 Frederiksberg C, Kopenhaagen | www.artcopenhagen.dk

HELSINGI, 14.–18. september 2011

«ART HELSINKI» Helsinki Contemporary Art Fair
Helsinki Exhibition And Convention Centre, Messuaukio 1, Helsingi | www.arthelsinki.com

MOSKVA, 14. oktoober–20. november 2011

«AESTHETICS VS INFORMATION VOL. 2»
Zurab Tsereteli Art Gallery, 19 Prechistenka ul., Moskva | 4th.moscowbiennale.ru

MAALIMINE

Maalida saab kas õlivärviga, mis on kunstiajaloo läbi sajandite enim kasutatud maalitehnika (looduslike õlide baasil, pilt kuivab üsna kaua), või akrüüli, guaši, akvarelliga (vee baasil, pilt kuivab üsna ruttu). Pastell ja süsi on joonistuse ja maali vahepealsed tehnikad. Lõuend on kas puuvillasest või linasest kangast, ning seda tuleb esmalt kruntida ning hiljem üldjuhul raamida. Maalida saab eri suuruse ja kujuga pintslite ja spaatlitega, *spray*'ga (pihusti), aerograafiga, *stencil*'iga (šabloon), värvirulliga. Maalitud on aga ka kaltsuga, juustega, keelega, näppudega, näiteks kui Jackson Pollock maalis pärast II maailmasõda USA-s potist värvi tilgutades, nimetati seda *action painting*'uks. Maalitud on ka kogu kehaga, mida võiks Yves Kleini järgi nimetada *performance*'iks.

Maarit Murka kasutab maalimisel puuvilla-lõuendit ja õlivärve. Ta on ka maaliõpetaja, kommenteerides seda nii: „Kõige tähtsam on see, et õpetamine on natuke nagu lastega suhtlemine, sa pead suunama neid niimoodi, nagu nad oleks ise selle peale tulnud ja tahavad seda teha. Samas peab ikkagi ise suunama, aga see ei pea olema peale surutud, vaid soovituslik. Mulle ei meeldi, kui õpilastele ei anta valikuvariante. Ma alati rõhutan, et proovige akrüülidega ja proovige ka õlivärvidega, millised eelised ja millised miinused on ühel või teisel värvil.” Ta on kutsunud õpilasi või tudengeid oma ateljeesse, et näidata, kuidas ta ise maalib – et maha võtta nende hirmu maalimahakkamise ees.

Maarit Murka pakub (edasijõudnutele) välja ideid, kuidas maalida. Ta rõhutab, et kui teha seda kõike tõsiselt (uurimuslikult), enda suhtes ausalt, on asjal mõte sees:

- Näiteks: maalida üht ja sama motiivi kaks korda, esimene töö fotorealistlikult ja teine samasugune töö taju manipuleerimise baasil (näiteks vasaku käega, ilma prillideta, päikeseprillidega, käe külge jäigalt seotud pintsliga, ekstreemjuhul maitsmisega). Hea, kui see oleks inimesele probleemne, mitte eriti mugav taju. Ülesanne õpetab oma tajusid laiendama, ennast ületama. Samuti toob maalimisprotsessi mängulisust ja vabadust.
- Siidimaali tegemine ilma siidivärvidega. Ostke siidi, aga mitte ühtki siidivärvi. Et oleks *fun*. Siidi eelis on see, et ta kumab valgust läbi, ja kui selle peale kasvõi õliga maalida, tekivad töö seinale riputamisel siluetid.
- Ajaga mängimine – pange endale ajalimit. Võtke väga lühike aeg, mis teile probleemi tekitab, ja vaadake, mis välja tuleb.

FOTOD: JAAK VISNAP JA KADRI ALESMAA

- Formadiga mängimine. Lõuendi või paberi suurusega mängimine.
- Mis saab, kui keerata lõuend teistpidi („pea alaspidi” või küljepeale) ja vaadata pilti niimoodi? Fotorealismi ongi sageli kasulik maalida, lõuend „pea alaspidi”, et võrutada end motiivist ja järgida täpsemalt vaid fotot ennast.
- Kasulik on trennida vahel niimoodi, et lasta teisel maalijal maalida sinu tööd. Siis näeb paremini oma maali vigu. Aga suurematel kursustel on seda keeruline praktiseerida.

- Maalimine eri rütmiga muusika saatel. Maarit Murka: „Olen tähele pannud, et kui mul on rütmikas muusika, ma maalin kiiremini. Olen mõelnud, et peaks maalidele taha kinnitama CD-d. Mul seostuvad kindlad maalid kindla muusikaga ja ma ei saa seda muusikat hiljem kuulata, sest see seostub liiga palju mõne maaliga. Praegu hetkel kuulan igapäevaselt Sven Grünbergi muusikat filmist „Hukkunud alpinisti hotell”. Siiri Sisask on ka jäänud pikaks ajaks.” ■

[MINU ESIMENE KUNSTIKOGU]

„MINU ESIMENE KUNSTIKOGU” on ajaleht, mis ilmub kord kuus ja kajastab Eesti kunstnike loomingut.

Ajalehte annab välja Eesti Litograafiakeskus. Ajalehte toimetavad Kadri Alesmaa, Jaak Visnap ja Heie Treier.

MINU ESIMENE KUNSTIKOGU

Ajaleht „Minu Esimene Kunstikogu”
Nr 2 (2)
August 2011 / Maarit Murka
Ilmub 1 kord kuus

VÄLJAANDJA:

Eesti Litograafiakeskus
Registrikood: 80159524
Pärnu mnt 154, 11317 Tallinn, Eesti
info@litokeskus.ee
www.litokeskus.ee

VASTUTAV VÄLJAANDJA:

Jaak Visnap, tel: +372 5560 4631

TOIMETUS:

Heie Treier, Kadri Alesmaa, Jaak Visnap

KEELETÖIMETAJA:

Tuuli Kaalep

DISAINITIIM:

DF
www.df.ee

REKLAAMI MÜÜK:

tel +372 5560 4631
info@litokeskus.ee

ESIKAANE FOTO MAARIT MURKAST:

Jaak Visnap

TEOSTE REPRODUKTSIOONID:

Maarit Murka

TRÜKK:

Printall

VÄLJAANDMIST TOETAB:

Eesti Kultuurkapital

EESTI KULTUURKAPITAL